

COLUMN

De onzichtbare beperking **Waarom het (her)kennen van het onbekende cruciaal is**

De schrijver van de column kan een gedragswetenschapper, een groepsleider, een wetenschappelijk onderzoeker, een beleidsmaker en/of een ouder zijn. Wat zij gemeen hebben, zijn hun ervaringen met mensen met een licht verstandelijke beperking. In deze LVB Onderzoek & Praktijk geven wij het woord aan Sammy Roording. Zij is als Klinisch Neuropsycholoog / promovenda betrokken bij het expertise centrum LVB en Psychiatrie van Karakter. Zij is daarnaast projectleider bij de Academische Werkplaats Kajak en mede auteur van het blended psycho-educatie programma Straatwijzer, voor jongeren met een LVB en Psychiatrische stoornis en hun ouders. Zij is tevens als praktijkopleider, supervisor en docent betrokken bij diverse GZ- en KNP-opleidingen.

Als docent van professionals werkzaam in o.a. de geestelijke gezondheidszorg, het onderwijs, de jeugdhulpverlening en de forensische zorg, ben ik verbaasd dat er slechts een handvol mensen de vinger opsteekt wanneer ik vraag wie er ervaring heeft met het werken met cliënten met een LVB. Dit is zorgwekkend, aangezien onderzoek aantoont dat mensen met een LVB een verhoogd risico hebben op allerlei psychische en gedragsproblemen. Hierdoor hebben deze professionals ongetwijfeld, zonder dat zij er misschien erg in hebben, te maken met deze doelgroep. Het is dan ook van cruciaal belang dat zij zich bewust zijn van de uitdagingen waarmee mensen met een LVB te maken hebben, waaronder moeite met informatiebegrip, complexe taken, sociale interacties en moeite met emotieregulatie. Hierdoor hebben ze meer begeleiding nodig en zijn ze niet altijd volledig zelfredzaam.

Vanwege deze problematiek worden mensen met een LVB in de praktijk vaak verkeerd begrepen en/of over het hoofd gezien. De groeiende nadruk op zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid in onze samenleving kan deze problemen nog meer vergroten. Hulpverleners die onvoldoende oog hebben voor de specifieke behoeften van mensen met een LVB zullen dientengevolge moeite ondervinden om de juiste zorg te bieden, wat kan leiden tot miscommunicatie, frustratie en escalatie van problemen. Dit is niet alleen onrechtvaardig, maar kan ook contraproductief zijn in het bieden van de juiste zorg.

Een mogelijke oorzaak voor deze onbekendheid met de LVB-doelgroep zou kunnen liggen in het feit dat veel reguliere handboeken en (post doc) opleidingen de kennis over LVB nog onvoldoende hebben geïntegreerd in hun aanbod. Dit is ook geen gemakkelijke opgave en vereist veel expertise en inzicht in de problematiek van deze heterogene doelgroep met een specifieke zorgbehoefte. Het bevorderen van hokjesdenken door opleidings- en zorginstellingen, waarbij schotten worden opgetrokken tussen wel/niet LVB-zorg, kan deze uitdaging nog verder bemoeilijken. Dit maakt het een uitdagende opdracht die te weinig prioriteit (b)lijkt te krijgen.

Gelukkig zijn er wel degelijk ontwikkelingen te zien op dit vlak. Zo zijn er steeds meer initiatieven waarbij experts op het gebied van LVB-kennis betrokken worden bij het ontwikkelen van handboeken en lesmateriaal voor een breder publiek. Hierdoor worden er meer expertise en kennis ingebracht en kan er meer maatwerk worden geleverd. Recent ontwikkelde laagdrempelige e-learning-modules over LVB, al dan niet in combinatie met GGZ-problematiek (gratis verkrijgbaar via de GGZ Ecademy), zijn hiervan een mooi voorbeeld van een stap in de goede richting.

Toch is het hoog tijd om wakker te worden en ervoor te zorgen dat mensen met een LVB, in een samenleving waarin we veel waarde hechten aan gelijke kansen voor iedereen, op dit gebied inclusief benaderd worden. Auteurs

en opleiders met en zonder LVB-expertise, laat je bij deze aanmoedigen om actief deel te nemen aan discussies en bijeenkomsten waar kennis over LVB-zorg wordt gedeeld. Schrijf samen en leid in gezamenlijkheid op. Alleen op deze manier kunnen we de vicieuze cirkel van enerzijds onbekendheid met en anderzijds onvoldoende opleiding over deze doelgroep doorbreken. Met onze collectieve inzet kunnen we het onzichtbare zichtbaar maken.